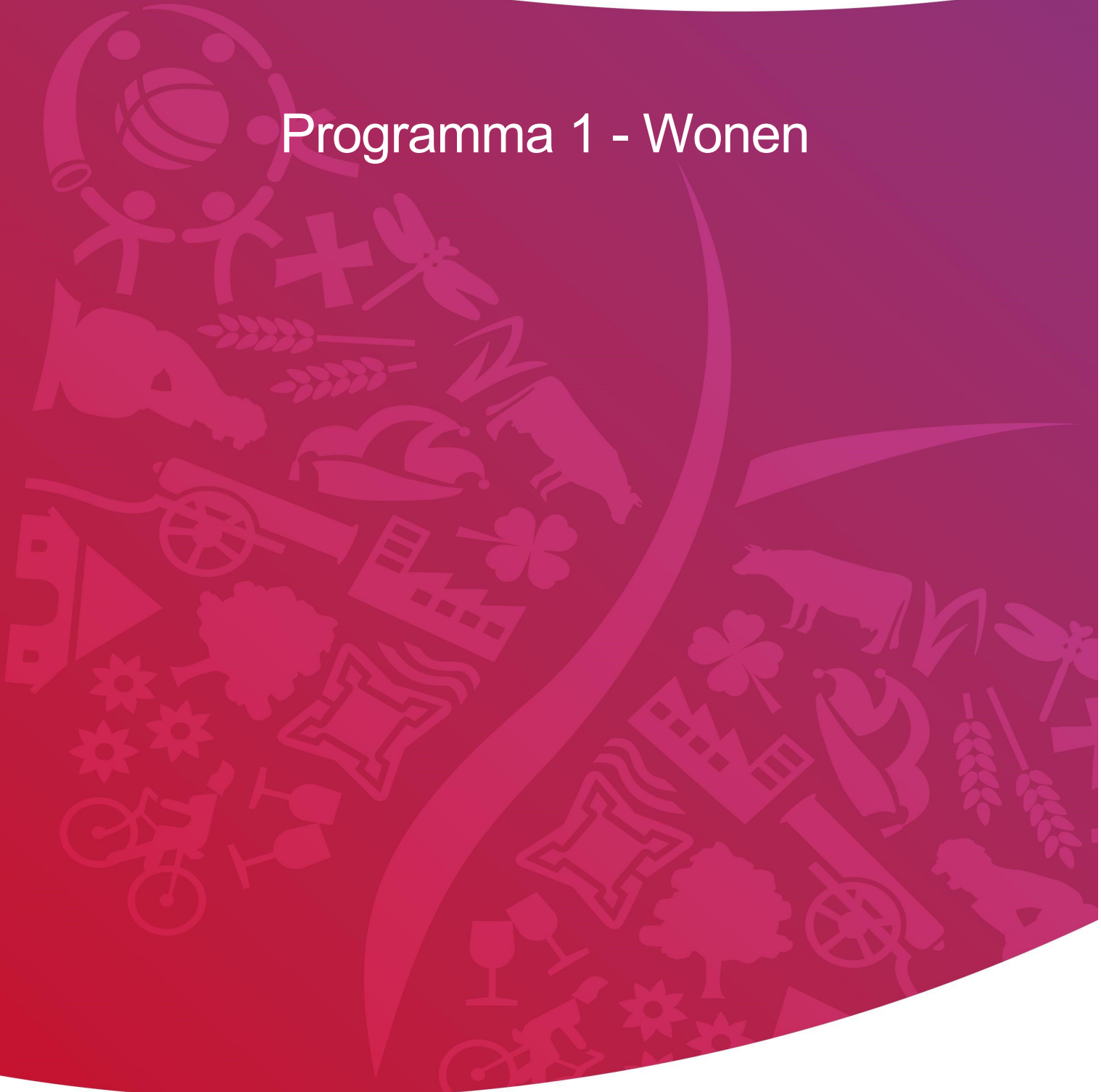

gemeente

Oost Gelre

Programma 1 - Wonen

Leeswijzer

Programma 1 omvat het thema Wonen. Naast de aanstaande Omgevingswet, de verdere uitrol van Geef Lichtenvoorde Kleur! en Programma Stad Groenlo spelen er veel meer verschillende ontwikkelingen die het komende jaar aandacht vragen van het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie. Daarbij willen we een viertal speerpunten benoemen:

- Ontwikkeling van een visie en beleidskader voor het buitengebied. Er komen veel veranderingen op het buitengebied. Veranderingen ten aanzien van (agrarische) bedrijfsvoering, initiatieven in het kader van de klimaatdoelstellingen en dergelijke vragen om aandacht en daadkracht van onze gemeente.
- Doorontwikkeling van woningbouw in alle kernen. Er zijn nieuwe kaders ontwikkeld voor woningbouw in de kleine kernen en Groenlo en Lichtenvoorde. Daarnaast zijn er verruimde mogelijkheden voor functieverandering van agrarische erven nabij de kernen (woondroebel-beleid). Inmiddels zijn op basis van deze kaders in iedere kleine kern één of meerdere woningbouwplannen in ontwikkeling of uitvoering.
- Op basis van onze vastgestelde Omgevingsvisie maken wij aanpalend beleid. In de Omgevingsvisie is beschreven welke opgaven in programma's en uitvoeringsplannen worden uitgewerkt.
- Regionale Energie Strategie Achterhoek. Duurzaamheid en energiedoelstellingen zijn geen zaak voor gemeenten alleen. Mede daarom participeren wij in de verdere ontwikkeling van een regionale energiestrategie voor de gehele Achterhoek.

Gezonde en veilige leefomgeving

Inleiding

De omgeving waarin we wonen houden we in onze kernen prettig. Projecten dragen bij aan een gezonde en veilige leefomgeving. We zetten ons in voor een sterk netwerk van kernen met een rijk en sociaal verenigingsleven. En dat binnen een afwisselend en duurzaam landschap.

Doelstellingen

Al onze (nieuwe) ontwikkelingen en onderhoudswerkzaamheden bevatten maatregelen om de fysieke leefomgeving zo in te richten dat deze bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.

De omgeving waarin we leven, bewegen, ontmoeten en waarin iedereen mee kan doen moet gezond en klimaat adaptief zijn. Een gezonde manier van leven is de regel bij het inrichten van onze openbare ruimte. Een groene leefomgeving draagt daarnaast bij aan het tegengaan van hittestress en het mogelijk beperken van wateroverlast in de kernen.

Doelstellingen

Bevorderen van biodiversiteit is een vast aandachtspunt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en beheertaken.

We willen de biodiversiteit in onze gemeente versterken. Dit doen we onder andere door bij alle ruimtelijke ontwikkelingen en beheertaken aandacht te besteden aan biodiversiteit. We zoeken ruimte voor herstel van de biodiversiteit door de aanleg van groenstroken, duurzaam maaibeheer en agrarisch natuurbeheer.

Doelstellingen

Oost Gelre is zo snel als mogelijk, maar uiterlijk in 2050 energieneutraal.

De basis voor de lokale ambitie is het regionale 'Akkoord van Groenlo' en de regionale uitvoeringsagenda. In deze regionale uitvoeringsagenda duurzame energie Achterhoek is een mix aan hernieuwbare energiebronnen opgenomen van wind, zon en biomassa naast een besparingsdoelstelling op elektriciteit en gas.

In het eerste kwartaal van 2025 zal de RES 2.0 vastgesteld worden. Dan zal duidelijk zijn hoe het niet-gealloceerde deel van de opgave verdeeld wordt over de RES gemeenten. In het eerste kwartaal van 2025 wordt ook de herijking van het windbeleid vastgesteld. Na vaststelling zal duidelijk worden of initiatieven voor grootschalige opwekking met windenergie mogelijk zijn.

Doelstellingen

Ruimtelijke ontwikkelingen worden altijd op een passende manier gekoppeld met het natuurlijke bodem- en watersysteem en zijn op deze manier klimaatadaptief

Met maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie waarborgen we de veiligheid en gezondheid van onze inwoners. Met deze ingrepen in onze fysieke leefomgeving beperken we de gevolgen van wateroverlast, droogte en hittestress. Voor het landelijk gebied hanteren we ons landschappelijk raamwerk met verschillende landschapstypen als vertrekpunt voor toekomstige ontwikkelingen. Samen met onze buurgemeenten in de Achterhoek bepalen we wat Bodem en Water Sturend betekent voor onze ruimtelijke ontwikkelingen.

Doelstellingen

Voor het gemeentelijke vastgoed wordt bespaard op energieverbruik en wordt zelf energie opgewekt.

We onderzoeken per gebouw wat de mogelijkheden zijn om panden te verduurzamen. Dit nemen we mee in de planning groot onderhoud. Om te besparen op het energiebeheer voeren we maandelijkse controles uit op de verbruiken. Als het gebouw geschikt is, zijn/worden zonnepanelen geplaatst. Tijdens groot onderhoud worden gebouwen gelijktijdig na-geïsoleerd en eventueel andere maatregelen genomen. Daar waar mogelijk worden gebouwen gasloos gemaakt. Voor een aantal gebouwen maken we gebruik van restwarmte van de BIR. Dit willen we voor een aantal gebouwen in de nabije toekomst uitbreiden.

Doelstellingen

We kiezen voor een gezonde en klimaatadaptieve leefomgeving en zetten in op een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeting en waarin iedereen mee kan doen. Een gezonde leefstijl is de norm.

We kijken of we maatregelen kunnen nemen om de fysieke leefomgeving zo in te richten dat deze bijdraagt aan een gezonde en veilige leefomgeving. We maken onze inwoners bewust van een gezonde leefstijl door een preventief aanbod.

Hechte en leefbare kernen

Inleiding

Oost Gelre ontwikkelt zich verder tot een afwisselende gemeente met acht unieke en sterke kernen. De omgeving waarin we wonen houden we in onze kernen prettig. Een goede verbondenheid is een voorwaarde voor kernen waar we goed kunnen leven, met een goed ondernemersklimaat en een goede bereikbaarheid.

Doelstellingen

Bij bouwprojecten is het uitgangspunt: levensloopgeschikt, klimaatadaptief en zo veel mogelijk energieneutraal en circulair.

Bij herontwikkeling van een locatie binnen de bebouwde kom behouden we het waardevolle groene en dorpse karakter van een kern. We willen de prachtige groene woon- en leefomgeving behouden.

Doelstellingen

We bouwen een passende woning voor iedereen. We voeren hierbij de doelstellingen, genoemd in de woonvisie en woonzorgvisie (mits vastgesteld), uit.

Het aanbod van wonen met zorg sluit aan op de lokale vraag waarbij wij extra aandacht hebben voor: doorstroming van beschermd wonen naar zelfstandig wonen, zorg en huisvesting van ouderen en specifieke zorg. Daarnaast voeren we onze taakstelling voor vluchtelingen en statushouders zo goed mogelijk uit en we hebben oog voor een goed woon- en werkklimaat voor de tijdelijke internationale medewerker.

Doelstellingen

We ontwikkelen een levendig centrum in Groenlo.

Met verschillende projecten en opgaven uit het Programma Stad Groenlo geven we samen met inwoners en ondernemers invulling aan het versterken van het centrum van Groenlo waardoor het goed wonen, werken en recreëren is. 'Mensen maken de stad'

Doelstellingen

We ontwikkelen een levendig centrum in Lichtenvoorde.

Met Programma Lichtenvoorde (voorheen 'Geef Lichtenvoorde Kleur') geven we invulling aan het versterken van het centrum van Lichtenvoorde

Doelstellingen

We versterken de leefbaarheid van buurt en wijk.

Het streven is het behoud van een basishoogte aan voorzieningen in elke kern: basisschool, ontmoetingsplek en zorgpunt; waarbij het minimum is een toekomstbestendige fysieke ontmoetingsplek en een optimale bereikbaarheid naar de voorzieningen in andere kernen. We assisteren inwoners in de energietransitie bijvoorbeeld met ondersteuning bij het isoleren van woningen (aardgasvrij gereedmaken). Met de DBO's

maken we een doorvertaling van de huidige ruimtelijke verkenning voor woningbouw. We brengen potentieel kansrijke locaties voor woningbouw voor de toekomst in beeld.

Doelstellingen

We versterken het Erfgoed in onze gemeente; wanneer er een nieuwe invulling nodig is van Erfgoed (een pand of gebied) hanteren wij het uitgangspunt dat de functie passend moet zijn en recht doet aan de cultuurhistorische kwaliteiten.

Vanuit het erfgoedbeleid en het bijbehorende uitvoeringsprogramma geven we invulling aan het versterken van het erfgoed. Erfgoed blijft alleen in stand met een goede functie. We zetten ons in om samen met eigenaren en initiatiefnemers goede invulling te krijgen bij ons erfgoed. 2024 gebruiken we om het beleid (2021 - 2024) te actualiseren. Het tweede kwartaal van 2025 hopen we dit beleid door uw raad te laten vaststellen.

Doelstellingen

Wij bouwen tot en met 2030 minstens 1300 woningen waarbij we een evenredige verdeling tussen sociale huur, betaalbare koop en dure koop nastreven.

Bij een nieuwbouwproject ligt de focus op een compleet en divers aanbod aan huur- en koopwoningen waarbij wij aandacht hebben voor de betaalbaarheid en voor de doelgroepen starters en senioren.

Aantrekkelijk landelijk gebied

Inleiding

De gemeente Oost Gelre kent een gevarieerd buitengebied met een agrarisch karakter, een aantrekkelijk landschap en unieke natuurgebieden. Het is hier goed wonen, werken en recreëren. Dit doen we al decennialang in verbondenheid met elkaar. En dat willen we graag zo houden. Tegelijk zien we dat we de komende jaren te maken krijgen met stevige opgaven. Denk aan het behouden van een aantrekkelijke, leefbare en gezonde woonomgeving voor de veranderende behoeftes van de bevolking. Aan vraagstukken rondom biodiversiteit, duurzaamheid en energie. Aan het blijven bieden van ruimte aan een gezonde en duurzame agrarische sector, aan het versterken van goede bereikbaarheid en een succesvolle transitie in ons buitengebied. Het landschap vormt hierin het dragende geheel.

Doelstellingen

Op gemeentelijk niveau zetten wij in op een blijvende, sterke positie van toekomstbestendige landbouw die een belangrijke plaats en functie heeft én houdt in het landelijk gebied.

Toekomstbestendig zijn betekent continu leren en bewegen. Het betrekken van ondernemers en inwoners is onmisbaar voor een toekomstbestendige leefomgeving. Als lokale overheid streven wij ernaar het goede voorbeeld te geven en (agrarische) ondernemers te faciliteren en inspireren om zich continu te blijven ontwikkelen. Dit betekent ook nieuwe vormen van agrarische bedrijvigheid en ruimte voor nieuwe vormen van duurzaam ondernemen. Hiermee willen we de economische positie van het buitengebied versterken.

Doelstellingen

Samen met het waterschap zetten wij in op aanpak van droogte. Wij willen die aanpak realiseren op basis van het natuurlijke watersysteem.

Uit het rapport "Het watersysteem in balans. Een verkenning toekomstperspectief Achterhoek en Liemers" blijkt dat we de nodige maatregelen moeten treffen. Daar is draagvlak voor. Op het moment dat dat aangepakt wordt zou het goed zijn om dat te combineren met maatregelen die ook goed zijn om wateroverlast tegen te gaan, om biodiversiteit te verbeteren en om landschap te versterken.

Doelstellingen

Wij faciliteren agrarische bedrijven die een toeristische component aan de bedrijfsvoering willen toevoegen voor zover dat een meerwaarde biedt voor het toeristisch product binnen onze gemeente.

Om een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappelijke opgaven is het belangrijk om agrotourisme te zien en te ontwikkelen als onderdeel van een integrale aanpak van het landelijk gebied. Dit zodat agrotourisme kan bijdragen aan de beleving en waardering van het landelijk gebied, het verkorten van de voedselketen en een vitale agrarische sector.

Doelstellingen

Wij gaan voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied waarin alle gebruikers van het landelijk gebied werken binnen de draagkracht van natuur, klimaat, water en bodem.

Uit onderzoek dat in het kader van de omgevingsvisie is uitgevoerd blijkt dat veel waardering is voor ons landschap. Waar mogelijk versterken we deze in combinatie met maatregelen die wij of andere overheden nemen in het kader van gebiedsprocessen.

Doelstellingen

Wij streven ernaar om de toeristische potentie van het aantrekkelijke landschap van Oost Gelre te vergroten. We versterken daarom de culturele en natuurhistorische waarden in het buitengebied.

Het landschap vormt een thuis voor de inwoners van Oost Gelre en een rijk decor voor bezoekers. Het is een warme jas en een bron van beleving en ontdekking. We zullen ontwikkelingen afwijzen die landschappelijke kwaliteit aantasten en bevorderen als deze van toegevoegde waarde zijn. Voor ontwikkelingen van bestaande functies hanteren we het principe van 'voor wat hoort wat'. Dat betekent ook dat ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied worden afgestemd op de draagkracht van het landschap. De kernkwaliteiten van het cultuurlandschap zijn het uitgangspunt voor herstel en versterking.

Doelstellingen

Wij streven naar een optimale verstandhouding met onze agrarische ondernemers en andere grondeigenaren in het buitengebied. Zij vormen een belangrijke (economische) drager in ons landelijk gebied.

Om te weten wat er leeft gaan wij het gesprek aan met onze agrarisch ondernemers in het buitengebied. Door onder andere het inzetten van een agrarisch contactpersoon, een ervencoach en door het houden van

interviews weten we wat er leeft en wat de behoefte is. Onze site biedt op een toegankelijke wijze de juiste informatie over VAB-beleid, subsidies en andere info die belangrijk wordt gevonden.

Doelstellingen

Wij zetten in op een robuuste groen-blaauwe dooradering van het buitengebied die bijdraagt aan de verbetering van landschapskwaliteit en biodiversiteit met een regeling waarbij grondeigenaren een marktconforme vergoeding ontvangen.

De belangrijkste kernkwaliteit van ons landschap zijn de coulissen (groen blauwe dooradering). De afwisselende landschappen, met houtsingels omzoomde percelen, groene boerenerven, zandwegen met struwelen, beken, bosjes en laanbeplantingen worden bijzonder gewaardeerd. Dit landschappelijk mozaiek is kwetsbaar en verdient structureel beheer. We zetten ons in voor een marktconforme vergoeding voor grondeigenaren voor instandhouding, beheer en versterking van de coulissen. Het 'voor wat hoort wat' principe bij planologische medewerking voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt ingezet om de groenblauwe dooradering te versterken. Met het waterschap maken we afspraken om het fijnmazig net van watergangen natuurvriendelijker in te richten en te beheren.

Doelstellingen

Wij zetten in op maatwerk bij vrijkomende agrarische bebouwing en verbreding, waarbij ook omgevingskwaliteit en leefbaarheid worden versterkt.

Wij hebben nu een vrij strikt beleid ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing. Wij zullen deze evalueren en waar nodig aanpassen aan behoefte.

Beleidsindicatoren

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeentegrootte 25.000-50.000 inw.	Jaar
Verkeer en vervoer	Geregistreerde ongevallen met letsel ziekenhuis	%	Veiligheid NL	17,1 %	17,1%	2022
Volksgezondheid en Milieu	Totaal huishoudelijk restafval	kg/inwoner	CBS	35	120	2022
Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	14,5 %	geen data	2021

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Bron	Oost Gelre	Gemeentegrootte 25.000-50.000 inw.	Jaar
Volksgezondheid en Milieu	Woningen met zonnepanelen	%	CBS	33,0 %	geen data	2022
Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde woningen	duizend euro	CBS	289	362	2023
Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	11,6	8,3	2022
Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	79,3 %	79,1%	2023

Bron: waarstaatjegemeente.nl, cijfers worden regelmatig geactualiseerd en kunnen afwijken

Middelen: wat mag het kosten?

x € 1.000

	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten					
Ongewijzigd beleid	20.539 ⁻	18.226 ⁻	18.226 ⁻	17.956 ⁻	17.956 ⁻
Structurele wijziging			270		
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming lasten	20.539 ⁻	18.226 ⁻	17.956 ⁻	17.956 ⁻	17.956 ⁻

	2024	2025	2026	2027	2028
Baten					
Ongewijzigd beleid	8.926	8.897	8.897	8.897	8.897
Structurele wijziging					
Incidentele wijziging					
Nieuwe raming baten	8.926	8.897	8.897	8.897	8.897
<i>Saldo</i>	11.613 ⁻	-9.332	-9.059	-9.059	-9.059
Voorstel nieuw beleid structureel		-504	-1.078	-1.245	-1.394
Voorstel nieuw beleid incidenteel		-1.202	-1.230	-1.342	-1.075

	2024	2025	2026	2027	2028
Dekking voorziening riolering		182	295	407	435
Dekking reserve		1.020	935	935	640
<i>Saldo nieuw beleid</i>		-504	-1.078	-1.245	-1.394
Totaal saldo programma 1	11.613⁻	-9.836	10.137⁻	10.304⁻	10.453⁻

Samenstelling van de ramingen van het jaar 2025 op taakniveau

Bedragen x €1.000

Exploitatie		Primitieve begroting 2025
Lasten		
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	5.704
TV5.5	5.5 Cultureel erfgoed	164
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.846
TV7.2	7.2 Riolering	2.822
TV7.3	7.3 Afval	2.779
TV7.4	7.4 Milieubeheer	2.118
TV8.1	8.1 Ruimte en leefomgeving	919
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	877
Totaal Lasten		18.229
Baten		
TV2.1	2.1 Verkeer en vervoer	-499
TV5.7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1
TV7.2	7.2 Riolering	-3.709
TV7.3	7.3 Afval	-3.484
TV7.4	7.4 Milieubeheer	-560
TV8.1	8.1 Ruimte en leefomgeving	-302
TV8.3	8.3 Wonen en bouwen	-339
Totaal Baten		-8.894
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		9.335
Stortingen		

Exploitatie		Primitieve begroting 2025
TV7.2	7.2 Riolering	3
Gerealiseerd resultaat		9.332

Voorstellen van nieuw beleid voor het jaar 2025

x€ 1.000

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Versnelling woningbouwopgave	0	0	350	0
Restauratiebudget verhogen met 2 restauratiesubsidies	0	0	0	-50
Gemeentelijke bijdrage versterking landschap en biodiversiteit	0	0	0	-50
Verharden fietspad Kapotte Brug naar Vrakinkweg Groenlo	30	0	0	-2
Rehabilitatie verhardingen buiten de bebouwde kom	1.200	0	0	-84
Renovatie gemalen en drukunits	200	13	0	0
Rioolrenovatie obv beheerprogramma	100	6	0	0
Onderzoeken en plannen uit WRP	0	50	0	0
Meer Veilig 3 - traject Lievelede-Groenlo N18. bijdrage gemeente voor aanleg viaduct thv Zwolseweg te Groenlo	1.265	0	0	-90

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Flankerende maatregelen project Meer Veilig 3 - traject Lievelede-Groenlo N18 (verbreden en verleggen parallelwegen) Groenlo	460	0	0	-32
Uitvoeringsagenda energietransitie - werkstroom gemeentelijk vastgoed-versneld vervangen openbare verlichting	305	0	0	-24
Reconstructie Harreveldseweg (binnen de kom) te Zieuwent	420	0	0	-29
Aanleg en verbetering riolering Harreveldseweg (binnen de kom) te Zieuwent	440	28	0	0
Oplossing knelpunten hemelwaterafvoer diverse kernen	80	5	0	0
Duurzame omvorming openbaar groen	55	3	0	0
Reconstructie Dorpsstraat (gedeelte De Steege-Harreveldseweg) te Zieuwent	462	0	0	-32
Aanleg en verbetering riolering Dorpsstraat te Zieuwent	484	31	0	0
(voorbereidingskrediet) Herinrichting Richterslaan te Lichtenvoorde	110	0	0	0
Visie Bewegen, Ontmoeten en Spelen (gezonde leefomgeving)	238	0	0	-19
Onderzoekskosten transformatie leegstaande of leegkomende objecten	0	0	85	0

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Programma stad Groenlo doorontwikkeling pijler 3 en 4	0	0	100	0
2027: Groenlo 750 jaar stadsrechten / 400 jaar na Slag om Grolle	0	0	100	0
Reconstructie Kerkstraat, gedeelte bebouwde komgrens N18 - Looweg en vanaf Kerkstraat 50- Bebouwde komgrens, te Harreveld	688	0	0	-48
Aanleg en verbetering riolering reconstructie Kerkstraat, gedeelte bebouwde komgrens N18 - Looweg en vanaf Kerkstraat 50- Bebouwde komgrens, te Harreveld	726	46	0	0
Herstel vestingwal Ziekenhuisstraat Groenlo	100	0	0	-8
Klimaatmaatregelen voor alle kernen	0	0	40	0
Programma Stad Groenlo Herinrichting parkeerterrein Kloostertuin Groenlo	518	0	0	-36
Huisvesting bijzondere doelgroepen	0	0	95	0
Duurzame vervanging van (laan)bomen als gevolg van uitval vanwege klimatologische omstandigheden	0	0	100	0
Uitbreiding van taken met de komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging	0	0	150	0

Omschrijving	Investerings	Dekking uit riolering	Dekking uit reserves	Budgettaire lasten
Programma Stad Groenlo (voorbereidingskrediet) vernieuwen brug Eibergseweg	200	0	0	0
Totaal	8.081	182	1.020	-504